

Els límits que va superar el cas Alcàsser

El conegut com a *crim d'Alcàsser* va suposar un punt d'inflexió en la manera en què els mitjans d'informació tractaven aquest tipus de successos tràgics. L'espectacularització d'aquells fets van provocar nombroses queixes.

■ Ivet Boltà Foto: Antena 3

Nieves Herrero –en la imatge a *Cita con la vida*– és recordada per la seva cobertura dels fets al programa *De tú a tú* d'Antena 3.

Era any de crisi econòmica, Felipe González (PSOE) va tornar a ser reelegit president en les eleccions generals i va esclatar l'escàndol dels GAL. Era el 1993. La societat espanyola va ser testimoni no només d'aquests episodis de la història, sinó d'un altre relacionat amb el món mediàtic que va suposar un impacte social: el naixement de la *teleporqueria* a partir del programa de Nieves Herrero per cobrir el “cas de les nenes d'Alcàsser”.

El 13 de novembre de 1992, Míriam García, Antonia Gómez i Desirée Hernández, tres noies de 14 i 15 anys de la localitat valenciana d'Alcàsser, van ser segrestades, torturades, violades i assassinades quan es dirigien a una festa de l'escola a la població veïna de Picassent.

Fins que les van trobar, a final de gener de l'any següent, tot el país es va poder implicar en la desaparició en el xou d'impacte de Televisió Espanyola *¿Quién sabe dónde?*, on es buscaven desapareguts. La gent trucava afirmant que les havien vistes, fins i tot el dia que finalment van

El seguiment mediàtic del cas va arribar fins a límits a què els espectadors no estaven acostumats

aparèixer semienterrades prop del pantà de Tous.

La recerca de les tres adolescents en aquest programa de TVE va prendre gran dimensió, però el seguiment mediàtic posterior va arribar fins a límits

a què els espectadors no estaven acostumats. El dia que van localitzar els cadàvers, la periodista Nieves Herrero va traslladar les càmeres i el plató del programa que presentava a Antena 3, *De tú a tú*, al poble de les nenes per captar en directe en una emissió especial les opinions, sentiments i reaccions de familiars, amics i veïns. El programa i l'actuació de la conductora van ser molt criticats en considerar que es van aprofitar d'un moment de dolor de les persones properes a les víctimes, alguns en estat de xoc, per fer-ne espectacle. Era el tot per l'audiència.

El Col·legi de Periodistes va fer pública el 5 de febrer de 1993, una declaració sobre el tractament informatiu d'aquests

1993

successos, apel·lant al “sentit de la responsabilitat”, a la “informació veraç, l’anàlisi ponderada i les opinions plurals”, i al “dret de les persones a la intimitat i a la imatge”, en situacions d’aflicció i dolor.

TEORIA DE LA CONSPIRACIÓ

El ‘circ’ va continuar durant anys al programa *Esta noche cruzamos el Mississipi* (Telecinco), conduït per Pepe Navarro, i a Canal 9, en un judici paral·lel –aquí van néixer– en què el pare d’una de les noies, Fernando García, acusava els investigadors del cas i els polítics com a responsables dels crims. “Si hi va haver una primera teoria de la

conspiració espanyola mediàtica prèvia a la de l’11-M –i també una utilització del màrqueting televisiu prèvia a la del cas Madeleine– es va establir al voltant del crim d’Alcàsser”, va afirmar a *El*

Nieves Herrero va ser molt criticada en aprofitar el dolor aliè per fer-ne espectacle

País el periodista Joan M. Oleaque, autor de *Des de les tenebres. Un descens al “cas Alcàsser”* (Ed. Diagonal). Segons ell, aquesta teoria, impulsada per García, estava “corejada per periodistes” i semblava “un gran dubte sobre el sistema i, malgrat que ha acabat en descredit, va impregnar una gran quantitat de ciutadans”. Fernando García va ser acusat de delictes d’injúries i el fiscal va dema-

El Col·legi de Periodistes va fer una declaració on criticava aquest tractament informatiu

nar-ne l’ingrés a presó (que evitava si pagava una multa a terminis).

Avui en dia, els judicis paral·lels segueixen més vius que mai amb el seguiment de casos com el de la sevillana Marta del Castillo (el Consell Audiovisual Andalus va censurar la cobertura del cas realitzada per les cadenes privades) o el de la nena Mari Luz.

El ‘circ’ va continuar durant anys amb un judici paral·lel a programes televisius

Si bé la retirada de tots els anunciant del programa *La Noria* (Telecinco) a partir d’una iniciativa promoguda a través de les xarxes socials, potser obre un nou episodi en els límits de la informació a la petita pantalla.

Un canal europeu

“Volem fer una televisió per als europeus, igual que la CNN fa una televisió amb el punt de vista dels nord-americans”, declarava Massimo Ficera, president d’Euronews a CAPÇALERA quan aquest canal de televisió va sorgir, el 1993. L’1 de gener d’aquell any, es va posar en marxa la cadena per satèl·lit a Europa, que emetria divuit hores al dia només informació, en cinc llengües: anglès, francès, castellà, alemany i italià. La seu de la nova cadena es trobava a Lió (França) i no tenia estudis, presentadors ni càmeres; només una quarantena de periodistes que elaboraven les notícies a partir del material que els hi arribava dels socis, les cadenes de televisió públiques que pertanyien a la Unió Europea de Radiodifusió (UER).

També va passar...

- El curs 1992-1993, s’inauguren els estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra.

- El 4 de gener, el diari *El Punt* es passa a publicar també el dilluns.

- El 21 de gener, es crea una polèmica en difondre el programa *Persones Humanes* una fotografia de la infanta Elena plorant d’emoció per son germà durant els Jocs Olímpics.

- El 23 d’abril, apareix la revista en català *Enderrock*.

- El 30 d’abril, es posa a la venda el *Nou Diari*, cosa que implicava la mort del bicentenari *Diari de Barcelona*.

- El 28 de maig, el GRAPO col·loca un artefacte explosiu a la seu de l’agència EFE a Madrid, que només va provocar danys materials.

- El 9 de juny, es presenta l’Associació Catalana d’Editors de Diaris (ACED).

- El 20 de juny, es constitueix el Sindicat de Periodistes de Catalunya.

- L’1 de setembre, la revista *Panorama* plega en el número 327 davant la saturació d’aquest tipus de publicacions en el mercat.

- El 14 de setembre, s’estrena a TV3 el programa *Un tomb per la vida*, presentat per Joaquim Maria Puyal.

- El 29 d’octubre, desapareix *El Observador* després d’impagament de salaris i vagues dels treballadors.

- El 7 de novembre, el diari sensacionalista *Daily Mirror* publica fotos inèdites de Lady Di al gimnàs, fetes amb càmera oculta.

- El 17 de novembre, neix una comissió institucional d’ètica televisiva, aprovada pel senat i presidida per Victòria Camps.